

BÖLÜM 7

KEDİLERDE BEDEN DİLİ

Ömer ERTEN¹

GİRİŞ

Evcilleştirme, insanların hayvanlardan yararlanma amacıyla hayvanları insanlara alıştıırma ve hayvanların yaban hayatından evcil hayata geçiş süreci olarak tarif edilebilir. Evcilleştirme, İnsanların yerleşik hayata geçmeleri ve tarımsal faaliyetler yapmaya başlamalarıyla birlikte korunma ve tarım için uygun olan hayvanları fark etmeleriyle başladığı fikri ortaya atılmıştır. Bu dönemdeki insanlar, hayvanların yaşamaları ve üremeleri için oldukça geniş olanaklar sunmuşlardır. Ayrıca hayvanlar da insanların yaşam alanlarındaki olanaklardan yararlanmış ve aynı zamanda insanları dışardan gelen tehlikelere karşı koruyarak onların yaşam standartlarını iyileştirmişlerdir. Kullanım amacına göre evcil hayvanları üç farklı şekilde kategorize edebiliriz. Koyun, keçi, sığır, domuz, kümes hayvanları gibi ürünlerinden faydalanılanlar, at, eşek, deve, sığır gibi gücünden faydalanılanlar ve kedi, köpek, bazı kuşlar, akvaryum balıkları gibi dostluklarından faydalanılanlar (1, 2).

Günümüzde pet hayvanı olarak isimlendirilen kedi ve köpek gibi evcil hayvanlar ilk evcilleştirilme sürecinden bu yana insanoğlunun çevresinde her koşulda bulunmuşlardır. Evciltme boyunca, yiyecek bulma imkânlarının kısıtlandığı dönemlerde yabani hayvanların, insan barınakları etrafına gelerek insanlarla yakın temas kurmasının önemli bir etken olduğu düşünülmektedir (3).

Kediler ilk evcilleştirilen köpeklerden binlerce yıl sonra evcilleştirilmişlerdir. Kedi ve köpeklerin evcilleştirilme süreçleri arasındaki en önemli fark, köpeklerde evcilleştirilme sürecinin sürekli insan müdahalesi altında ilerlemiş olmasına rağmen kedilerde bu müdahalelerin çok sınırlı kalmasıdır. Kuşkusuz bunun en önemli nedeni, köpeklerin pek çok davranışlarının insan ihtiyaçlarını karşılama isteği doğrultusunda geliştirilmiş olmasına rağmen, mutualistik bir yaşam süren kedilerde böyle bir çabaya gerek duyulmamış olmasıdır. Kedi ve insan arasında var olan bu mutualistik ilişki evcilleştirmeye zemin hazırlamıştır (1, 2).

¹ Öğr. Gör. Dr., Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Kemaliye Hacı Ali Akın Meslek Yüksekokulu, oerten@erzincan.edu.tr, ORCID İD: 0000-0003-0075-1149

anlayamayabiliyorlar. Zamanlarının çoğu birlikte geçmiş olsa da kedilerinin davranış ve doğal isteklerinin ne olduklarını anlamakta güçlük çekiyorlar. Bu açıdan kedi beden dilini anlamak ve doğru iletişime geçmek yetiştiricilik açısından önem arz ediyor. Kedi yetiştiriciliğinde kedinin beden dilini anlamadığımızda, kedimiz mutlu mu ıstırap mı çekiyor stres altında mı bilemeyiz. Kedi beden dilini iyi anlamak ve doğru yorumlamak, kedilerin ev ortamımıza adapte olmalarını kolaylaştırır. Ayrıca, doğal davranışlarını da sergileyeceği ortam hazırlamamıza yardımcı olur. Kediler ile doğru iletişime geçilmediği takdirde iyi niyetle evimize aldığımız kedilere zindanı yaşatmış oluruz. Siz ve kediniz farklı diller konuşabilirsiniz, ancak yine de birbirinizle iletişim kurabilirsiniz. Kedinizin gözlerindeki görünüm, seslerinin tonu, kulaklarının konumu ve kuyruklarının hareketi gibi önemli ipuçları duygularını ve niyetlerini ortaya çıkarabilir. Bu sinyalleri okumayı öğrenebilirsiniz, böylece kedinizin zihninde ne olduğu hakkında iyi bir fikir edinebilirsiniz. Kedi beden dilini iyi anlamalı, doğru yorumlamalı ve özellikle stres altında olan kediler için gerekli tedbirler alınmalıdır. Bunun için, kedilerin normal ve anormal davranışları iyi gözlemlenmeli ve uzman kişilerden destek alınmalıdır.

Kaynaklar

1. Salgırlı Y, Atasoy F. Hayvan Davranışları ve Refahı. Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayını. Ünite;4-5-6. 2013.
2. Köroğlu T. "Yabani Hayvanlar İlk Kez Nasıl Evcilleştirildi". <http://www.metinsarac.net/yabani-hayvanlar-ilk-kez-nasilevcillestirildi.html> Erişim: 09.10.2023.
3. Macdonald DW. The Complete Book of the Dog. Pelham Books Ltd. London, 1985.
4. Özçetin ST. Ankara Kedilerinin (Felis catus angorensisi) Dış Yapı, Tüy, Büyüme, Gelişme ve Üreme Özellikleri Üzerine Araştırmalar. Doktora Tezi, Ankara: Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, 2007.
5. Driscoll CA, Menotti-Raymond M, Roca AL, Hupe K, Johnson WE, Giffen E, Harley EH, Delibes M, Pontier D, Kitchener AC, Yamaguchi N, O'Brien S, Macdonald D. The Near Eastern Origin of Cat Domestication Science AAAS 2007; 317: 519-523. doi: 10.1126/science.1139518
6. Turner DC, Bateson P. Hunting Behavior of the Domestic Cat: Cat. In: Turner, C. J. Meister, Eds: O. The Domestic Cat: The Biology of Its Behavior, Cambridge: Cambridge Univ. London/England. 2013; p:111-121.
7. Turner DC, Bateson P. The Domestic Cats. Cambridge University Press. The Edinburg Building, Cambridge CB2 2 RU, UK. 2000; p:25-64.
8. Driscoll CA, Macdonald DW, O'Brien SJ. From Wild Animals to Domestic Pets, an Evolutionary View of Domestication. In the Light of Evolution: Volume III: Two Centuries of Darwin. Washington (DC): National Academies Press (US); 2009.
9. Dickman CR. Overview of the Impacts of Feral Cats on Australian Native Fauna. Australian Nature Conservation Agency. University of Sydney Sydney. 1996.
10. Tanrıku H. "Hayvanlarda davranış". <https://prezi.com/pmyy0xc9tjfl/hayvanlarda-davranis/> Erişim: 12.10.2023.
11. Odenaal JSJ. Science-based assessment of animal welfare: companion animals. Revue Scientifique Et Technique-Office International Des Epizooties, 2005; 24(2): 493.
12. Crowell-Davis SL, Curtis TM, Knowles RJ. Social organization in the cat: a modern understanding. Journal of Feline Medicine and Surgery, 2004; 6: 19-28. doi: 10.1016/j.jfms.2003.09.013
13. Ellis SLH. Environmental enrichment Practical strategies for improving feline welfare. Journal of Feline Medicine and Surgery, 2009; 11: 901-912. doi: 10.1016/j.jfms.2009.09.011
14. Desforjes EJ, Moesta A, Farnworth MJ. Effect of a shelf-furnished screen on space utilisation

- and social behaviour of indoor group-housed cats (*Felis silvestris catus*). *Applied Animal Behaviour Science*, 2016; 178: 60-68. doi: 10.1016/j.applanim.2016.03.006
15. Overall KL. Understanding the interaction between feline aggression and elimination disorders. In: *Proceedings of the North American Veterinary Conference*. 1994.
 16. Crowell-Davis SL. Motivation for pet ownership and its relevance to behavior problems. *Compendium*, 2008; 30(8): 423.
 17. Simpson BS, Simpson DM. Behavioral pharmacotherapy. In; Borchelt P, Voith v,eds. *Readings in companion animal behavior*. Trenton, NJ; Veterinary Learning Systems, 1996; 100-115.
 18. Hunthausen W, Ackerman L. Canine aggression. In; *Handbook of behaviour problems of the dog and cat*. Oxford, UK: Butterworth-Heinmann, 1997; 129-150.
 19. Landsberg G, Hunt Hausen W, Ackerman L. Canine Aggression. In: *handbook of behaviour problems of the dog and cat*. Oxford, UK: Butterworth Heineman, 2004; 6(1): 125.
 20. Akyazı İ. Kedilerde davranış bozukluğu I: etogram. <https://sites.google.com/view/sokakkedisinet/anasayfa/sa%C4%9Fl%C4%B1k/kedilerde-davran%C4%B1C5%9F-bozuklu%C4%9Fu-i-etogram> Erişim: 15.10.2023.
 21. Ertürk G. Kedilerde anormal davranış nedenleri. <https://www.veterinerhekimligi.com/2016/07/kedilerde-anormaldavranisnedenleri.html> Erişim: 13.10.2023.
 22. Christopherson K. *Body Language in Cats and Dogs*. Grand Avenue, St. Paul, 2015.
 23. Chin L. "Cat Language Print". <https://www.doggiedrawings.net/product-page/shop-CLprint> Erişim: 15.10.2023.
 24. Anonim 2023a. "How to Understand Your Pet's Body Language". <https://www.thejournalnj.com/columns/how-to-understand-your-pets-body-language/> Erişim: 11.10.2023.
 25. Seksel K. Fear, Aggression, Communication, Body Language and Social Relationships in Cats. *EJCAP*, Autumn, 2014; 24(3): 20-27.
 26. Turner D, Bateson P, Eds. *The Domestic Cat: The biology of its behaviour* Cambridge University Press., 2014.
 27. Anonim 2023b. "Cat chat: Understanding feline language". <https://www.humanesociety.org/resources/cat-chat-understanding-felinelanguage> Erişim: 13.10.2023.
 28. Anonim 2023c. "Understanding Your Cat's Body Language". <https://www.purina.co.uk/cats/behaviour-and-training/understanding-cat-behaviour/cat-body-language> Erişim:13.10.2023.
 29. Anonim 2023d. "Understanding cat and dog body language". <https://www.victoria.co.uk/family-and-relationships/article/what-is-your-cat-or-dog-telling-you#comments-tabs1/> Erişim:15.10.2023.
 30. Anonim 2023e. "Why Do Cats Wag Their Tails – A Guide To Cat Tail Language. <https://www.thehappycatsite.com/why-do-cats-wag-their-tails/> Erişim: 17.10.2023
 31. Anonim 2023f. "Kedilerin Beden – Vücut Dili Anlamla" <https://kediblog.com/kedilerin-beden-dili/> Erişim:16.10.2023.
 32. Anonim 2023g. "Kedilerde Davranış Problemi: Saldırganlık Türleri". <https://benimhayvanlarim.com/egitim/davranis-problemleri/saldirganligi-denetlemek/kedilerde-davranis-problemi/> Erişim:16.10.2023.
 33. Akasya Veteriner Kliniği. "Kedilerde Agresiflik". <https://www.minikdostum.com/kedilerde-agresiflik.html/> Erişim:13.10.2023.
 34. Sedenoğlu D. "Kedilerin Kuyruklarının Duruşlarına Göre Anlamları". <https://www.mynet.com/kedilerin-kuyruklarinin-duruslarina-gore-anlamlari-190101056938/> 12.05.2020.
 35. Anonim 2023h. "Kedinizin Kuyruğu Size Ne Anlatmak İstiyor?". <https://www.ajanimo.com/kedinizin-kuyrugu-size-ne-anlatmak-istiyor/> Erişim:12.10.2023.
 36. Hartwell S. "Cat Communication-Body Language". http://messedbeast.com/cat_talk2.htm/ Erişim:14.10.2023.
 37. Anonim 2023i. "How to Help a Fearful Cat | The Cats Inn". <https://www.catsinn.com/how-to-help-a-fearful-cat/> Erişim:15.10.2023.
 38. Anonim 2023k. "Kedilerin vücut dili ne anlatır?". <http://ukalahayvan.com/kedilerin-vucut-dili-ne-anlatir/> Erişim:15.10.2023.
 39. Anonim 2023l. "Kedilerde Beden Dili ve Edebiyatı". <https://wimpycathouse.com/kedilerde-beden-dili-ve-edebiyati/> 17.10.2023.